

Prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău (jud: I. Busuioc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, N. Craiu, A. Minciună)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

ÎNCHEIERE

30 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în componența:

președinte, judecător
Judecători

Mihai Poalelungi
Svetlana Novac
Tatiana Vieru
Ion Corolevschi
Oleg Sternioală

examinând cererea depusă de avocatul Iurie Crivorucica, în interesele lui Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor, privind explicarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2014,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor împotriva BC „Banca de Economii” SA, Comisia Națională a Pieții Financiare și Camera Înregistrării de Stat cu privire la anularea hotărîrii adunării generale extraordinare privind emisia suplimentară de acțiuni, anularea hotărîrii Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind aprobarea dării de seamă, anularea hotărîrii Comisiei Naționale a Pieții Financiare și a deciziei Camerei Înregistrării de Stat cu privire la introducerea modificărilor în statutul BC „Banca de Economii” SA

c o n s t a t ă :

La data de 29 august 2012 Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva BC „Banca de Economii” SA (în continuare Banca), Comisia Națională a Pieții Financiare și Camera Înregistrării de Stat cu privire la anularea hotărîrii adunării generale privind emisia suplimentară de acțiuni, anularea hotărîrii Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind aprobarea dării de seamă, anularea hotărîrii Comisiei Naționale a Pieței Financiare și a deciziei Camerei Înregistrării de Stat cu privire la introducerea modificărilor în statutul BC „Banca de Economii” SA.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că sunt acționari ai BC „Banca de Economii” SA și dețin, fiecare din ei, acțiuni în instituția dată și anume: Olexici Igor – 316 acțiuni, Sugac Sofia – 360 acțiuni și Calcîi Igor – 3888 acțiuni.

Conform Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova nr.152 din 21.06.2013 a fost aprobat raportul Comisiei de Anchetă, care include recomandări de depășire a

situației insuficienței capitalului Băncii. Comisia de Anchetă a propus trei variante posibile de depășire a situației date, și anume: naționalizarea Băncii; cedarea controlului unui investitor privat cu menținerea de către stat a pachetului de blocaj și majorarea capitalului statutar al debitorilor Băncii, care au la această Bancă credite neperformante, cu scopul rambursării acestora.

S-a mai indicat în cererea de chemare în judecată că Comisia pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice a aprobat propunerea acționarilor privați cu privire la efectuarea emisiunii suplimentare de acțiuni în mărime de 80 milioane lei și investiții în mărime de 1 miliard lei, pentru depășirea situației create în cadrul Băncii și asigurarea dezvoltării durabile ulterioare a instituției, cu condiția păstrării în gestiunea statului a unui pachet de blocaj de acțiuni și anume de 33,3%+1 acțiune.

Au susținut reclamanții că conform procesului-verbal nr.78 al ședinței Consiliului Băncii din 15.07.2013 s-a hotărât de a convoca Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor Băncii la data de 02.08.2013, iar modul desfășurării Adunării s-a decis a fi prin corespondență; s-a aprobat ordinea de zi - ”cu privire la majorarea capitalului social al Băncii prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni” și s-au aprobat materialele aferente Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor (buletinul de vot, proiectul hotărârii de majorare a capitalului social prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni și textul avizului privind înștiințarea acționarilor despre petrecerea Adunării Extraordinare); s-a stabilit termenul de returnare a buletinelor de vot pînă la 02.08.2013, orele 11.00 și lista acționarilor cu drept de participare la Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor prin corespondență conform situației din 16.07.2013; s-a stabilit că toți acționarii BC „Banca de Economii” SA urmau a fi înștiințați despre convocarea adunării prin corespondență, prin expedierea avizului poștal, buletinului de vot și a proiectului hotărârii de majorare a capitalului social, conform listei întocmite de către Registratorul independent al SA „Registru-F” și prin publicarea anunțului în presă, stabilit în Statutul Băncii (ziarul „Capital Market”) și pagina web a instituției (www.bem.md) la data de 17.07.2013; de a informa acționarii Băncii despre rezultatul votului prin publicarea avizului în organul de presă – „Capital Market” și pagina web a Băncii la data de 07.08.2013.

Au mai invocat reclamanții că, fiind acționari ai BC „Banca de Economii” SA, nu au fost înștiințați despre convocarea adunării respective și nu au primit buletinul de vot după cum prevede procesul-verbal nr.78 al ședinței Consiliului Băncii din 15.07.2013 și Legea privind societățile pe acțiuni. Consideră că le-au fost încălcate drepturile legale în calitate de acționari, precum și ca proprietari ai acțiunilor BC „Banca de Economii” SA. Iar, prin încălcarea procedurii de expediere a înștiințărilor în adresa acționarilor a fost încălcat nu numai dreptul acestora ca acționari, dar și dreptul celorlalți acționari ai Băncii, deoarece au fost lipsiți de posibilitatea de a se pronunța referitor la faptul emisiunii suplimentare, cota valorică a acțiunilor pe care le dețin în cadrul instituției a fost radical micșorată, fiind micșorat și posibilul venit al acestora.

Au mai menționat că prin încălcarea procedurii stabilite de legislația în vigoare, conform procesului-verbal nr.115 din data de 29.08.2013, Consiliul Băncii a aprobat darea de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare închise de acțiuni, lista subscriitorilor și a calificat emisiunea ca efectuată reieșind din faptul ca numărul total de acțiuni subscribe au constituit 100% din valorile mobiliare anunțate spre plasare.

Emisia a fost confirmată prin autorizația Băncii Naționale a Moldovei și decizia Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.42/1 din 04.09.2013.

Au afirmat reclamantul că prin hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.42/1 din 04.09.2013 s-a înregistrat în Registrul de stat al valorilor mobiliare, valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale BC „Banca de Economii” SA, iar prin decizia din 06.09.2013 a Camerei Înregistrării de Stat s-au înregistrat și s-au consemnat în Registrul de stat al persoanelor juridice modificările în statutul BC „Banca de Economii” SA.

Au susținut reclamantul că hotărârea Adunării Generale Extraordinare a acționarilor din 02.08.2013 contravine legislației în vigoare și respectiv urmează a fi anulată împreună cu toate actele adoptate ca rezultat al adoptării unei astfel de hotărâri și anume: procesul-verbal nr. 115 din 29.08.2013 al ședinței Consiliului Băncii din data de 29.08.2013 privind aprobarea dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare închise de acțiuni, hotărârea Comisiei Naționale a Pieții Financiare nr. 42/1 din 04.09.2013, precum și decizia Camerei Înregistrării de Stat din 06.09.2013 cu privire la introducerea modificărilor în Statutul BC „Banca de Economii” SA.

Prin hotărârea din 30 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău acțiunea înaintată de Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor a fost respinsă.

Prin decizia din 13 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău apelul declarat de Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor a fost respins și menținută hotărârea instanței de fond.

Prin decizia din data de 27.11.2014 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de avocatul Iurie Crivorucica, în interesele lui Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2014; a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din data de 13.05.2014 și hotărârea judecătorească Centru mun. Chișinău din data de 30.12.2013; a fost emisă o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor împotriva BC „Banca de Economii” SA, Comisia Națională a Pieții Financiare și Camera Înregistrării de Stat a fost admisă și a fost anulată hotărârea din data de 02.08.2013 a Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor SA „Banca de Economii” privind majorarea capitalului social al BC „Banca de Economii” SA prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative cu drept de vot; a fost anulată hotărârea din data de 29.08.2013 (fixată în procesul verbal nr.115) a Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind aprobarea rezultatelor emisiunii suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative cu drept de vot; a fost anulată emisiunea suplimentară de acțiuni ale BC „Banca de Economii” SA în sumă de 80249700 (optzeci milioane două sute patruzeci și nouă mii șapte sute) lei, în număr de 16049940 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 5 (cinci) lei cu numărul înregistrării de stat MD14BECM1002; a fost anulată hotărârea nr.42/1 din data de 04.09.2013 a Comisiei Naționale a Pieții Financiare privind înregistrarea modificărilor în Registrul de Stat al valorilor mobiliare; a fost anulată decizia din data de 06.09.2013 a Camerei Înregistrării de Stat privind introducerea modificărilor în statutul SA „Banca de Economii”.

La data de 23.12.2014 avocatul Iurie Crivorucica, în interesele lui Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor, a depus o cerere privind explicarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2014. În motivarea cererii s-a indicat că în urma pronunțării deciziei Curții Supreme de Justiție din 27.11.2014 au fost declarate nule și

anulate mai multe acte ce vizează majorarea capitalului social al SA”Banca de economii” prin efectuarea emisiunii suplimentare, care pînă la pronunțarea deciziei din data de 27.11.2014 au fost executate de către participanții la emisiunea suplimentară de acțiuni.

Se indică în cerere că după emiterea deciziei din data de 27.11.2014 a Curții Supreme de Justiție nu este clar dacă nulitatea emisiunii suplimentare se răsfrînge asupra tuturor actelor juridice subsecvente și în ce măsură afectul retroactivității are efect asupra actelor juridice încheiate împreună sau ulterior emisiunii suplimentare de acțiuni. S-a solicitat explicarea dispozitivului deciziei din data de 27.11.2014 a Curții Supreme de Justiție vizînd sensul și extinderea efectelor nulității hotărîrii din data de 02.08.2013 a Adunării Generale extraordinare a acționarilor SA”Banca de economii”, a actelor subsecvente față de hotărîrea din 02.08.2013, modului de aplicare a afectelor nulității prestațiilor executate în cadrul emisiunii suplimentare de acțiuni și asupra altor acorduri și acte juridice încheiate între acționarii minoritari și reprezentanții autorităților publice care includ ca obiect sau ca condiție efectuarea emisiunii suplimentare de acțiuni ale SA”Banca de economii”.

Studiind cererea privind explicarea hotărîrii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a o admite din următoarele considerente.

În conformitate cu art.251, alin.(1) CPC, dacă sînt necesare explicații referitor la sensul, extinderea sau aplicarea dispozitivului hotărîrii sau dacă hotărîrea cuprinde dispoziții contradictorii, instanța emitentă poate, la cererea participanților la proces sau a executorului judecătoresc, să dea explicații asupra dispozitivului ori să omită dispozițiile contradictorii fără a modifica cuprinsul hotărîrii.

Prin hotărîrea din 30 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău acțiunea înaintată de Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor a fost respinsă.

Prin decizia din 13 mai 2014 a Curții de Apel Chișinău apel ul declarat de Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor a fost respins și menținută hotărîrea instanței de fond.

Prin decizia din data de 27.11.2014 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de avocatul Iurie Crivorucica, în interesele lui Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2014; a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din data de 13.05.2014 și hotărîrea judecătoriei Centru mun.Chișinău din data de 30.12.2013; a fost emisă o nouă hotărîre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor împotriva BC „Banca de Economii” SA, Comisia Națională a Pieții Financiare și Camera Înregistrării de Stat a fost admisă și a fost anulat hotărîrea din data de 02.08.2013 a Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor SA”Banca de economii” privind majorarea capitalului social al BC „Banca de Economii” SA prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative cu drept de vot; a fost anulat hotărîrea din data de 29.08.2013 (fixată în procesul verbal nr.115) a Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind aprobarea rezultatelor emisiunii suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative cu drept de vot; a fost anulat emisiunea suplimentară de acțiuni ale BC „Banca de Economii” SA în sumă de 80249700 (optzeci milioane două sute patruzeci și nouă mii șapte sute) lei, în număr de 16049940 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 5 (cinci) lei cu numărul înregistrării de stat MD14BECM1002; a fost anulat hotărîrea nr.42/1 din data de 04.09.2013 a

Comisiei Naționale a Pieții Financiare privind înregistrarea modificărilor în Registrul de Stat al valorilor mobiliare; a fost anulată decizia din data de 06.09.2013 a Camerei Înregistrării de Stat privind introducerea modificărilor în statutul SA”Banca de economii”.

La data de 23.12.2014 avocatul Iurie Crivorucica în interesele lui Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor a depus o cerere privind explicarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2014 privitor la extinderea efectelor nulității hotărîrii anulate.

Aici, Colegiul relevă că în conținutul deciziei, partea motivantă, instanța de recurs a făcut referire la art.219 Cod civil și a menționat că, fiind anulată, hotărîrea adunării extraordinare a acționarilor din data de 02.08.2013 urmează să-și înceteze acțiunea cu efect retroactiv, precum și actele emise rezultate din hotărîrea dată, iar părțile urmează a fi aduse la poziția inițială.

Astfel, dat fiind depunerea cererii de explicare, Colegiul consideră necesar a explica următoarele.

Conform art.219 Cod civil, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conținutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestației. Partea și terții de bună-credință au dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin actul juridic nul.

Efectele nulității actului juridic presupune consecințele juridice ale aplicării sancțiunii nulității actului juridic. Nulitatea are menirea să restabilească, pe cît este posibil, situația juridică a părților și a terților existentă la momentul încheierii actului. De aceea, nulitatea operează nu numai pentru viitor, ci și pentru trecut, cu efect retroactiv și presupune înlăturarea efectelor actului juridic care s-au produs între momentul încheierii actului și acel al desființării lui.

La fel, efectele nulității actului juridic mai presupune și repunerea părților în situația anterioară – *restitutio in integrum*, ceea ce implică restituirea reciprocă a prestațiilor, astfel încît părțile actului juridic să ajungă în situația care exista înaintea încheierii actului. Restituirea prestațiilor trebuie să fie efectuată corespunzătoare prestației primite. Mai mult decît atît, anularea actului inițial atrage și nulitatea actului subsecvent.

În baza celor indicate *supra*, Colegiul reiterează că dat fiind efectele nulității actului juridic, în speță, a hotărîrii din data de 02.08.2013 a Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor SA”Banca de economii”, anularea hotărîrii presupune restabilirea, cu efect retroactiv, a situației juridice la momentul emiterii hotărîrii - 02.08.2013.

Astfel, cu efect retroactiv, a fost anulată și hotărîrea din data de 29.08.2013 (fixată în procesul verbal nr.115) a Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind aprobarea rezultatelor emisiunii suplimentare închise de acțiuni ordinare nominative cu drept de vot. Odată ce în baza hotărîrii sus menționate s-a efectuat emisiune suplimentară de acțiuni, instanța de recurs, a anulat și această emisiune suplimentară de acțiuni ale BC „Banca de Economii” SA în sumă de 80249700 (optzeci milioane două sute patruzeci și nouă mii șapte sute) lei, în număr de 16049940 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 5 (cinci) lei cu numărul înregistrării de stat MD14BECM1002, iar părțile actului juridic – emisiunii suplimentare de acțiuni urmînd să restituie

corespunzător prestația primită, ori, în caz contrar își pierde sensul hotărîrea judecătorească pronunțată.

Această concluzie, în repetate rînduri, a fost subliniată și de către CtEDO în jurisprudența sa, cert indicînd că fără repunerea părților la poziția anterioară, constatarea nulității actului juridic este lipsită de finalitate.

Tot aici, Colegiul menționează că decizia adoptată la 27.11.2014 presupune două aspecte: unul abstract și unul material.

Astfel, aspectul abstract al deciziei Curții Supreme de Justiție din 27.11.2014 constă în anularea hotărîrilor din 02.08.2013 și 29.08.2013 a Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor SA "Banca de economii" și a Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind majorarea capitalului social al BC „Banca de Economii” SA prin efectuarea emisiunii suplimentare închise de acțiuni și privind aprobarea rezultatelor emisiunii suplimentare închise de acțiuni; privind anularea hotărîrii din data de 04.09.2013 a Comisiei Naționale a Pieții Financiare privind înregistrarea modificărilor în Registrul de Stat al valorilor mobiliare și deciziei din data de 06.09.2013 a Camerei Înregistrării de Stat privind introducerea modificărilor în statutul SA "Banca de economii".

Cît privește aspectul material – acesta vizează efectele actului juridic înțelese material. Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că în rezultatul adoptării hotărîrii de către Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor a fost efectuată emisiunea suplimentară de acțiuni a BC „Banca de Economii”. Ca final al realizării acestei emisii participanții la tranzacție au beneficiat de anumite avantaje: unii au devenit posesori de drepturi, alții au obținut alte careva prestații echivalente.

Deci, emisiunea suplimentară de acțiuni a fost executată și a avut efecte materiale.

În acest context, Colegiul indică că principiul *restitutio in integrum* nu este decît un complement practic al desființării ideale a efectelor actului nul, realizată prin aplicarea regulii *quod nullum est, nullum producit effectum* și are rațiunea să se aplice deoarece au survenit efectele materiale ale tranzacției – părțile au primit reciproc anumite prestații.

Aplicînd prevederile art.219 Cod civil la adoptarea deciziei din 27.11.2014 Curtea, a finalizat operațiunea logică de desființare a unor acte juridice nevalabile, dispunînd și plasarea părților la pozițiile inițiale prin retrocedarea prestațiilor de care au beneficiat, astfel obținînd finalitatea și scopul propriu zis al institutului nulității actului juridic.

În conformitate cu art.269-270, 251CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide

Se admite cererea depusă de avocatul Iurie Crivorucica în interesele lui Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor privind explicarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2014.

Se explică că decizia din data de 27.11.2014 a Curții Supreme de Justiție, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Olexici Igor, Sugac Sofia și Calcîi Igor împotriva BC „Banca de Economii” SA, Comisia Națională a Pieții Financiare și Camera Înregistrării de Stat cu privire la anularea hotărîrii adunării generale extraordinare privind emisia suplimentară de acțiuni, anularea hotărîrii

Consiliului BC „Banca de Economii” SA privind aprobarea dării de seamă, anularea hotărârii Comisiei Naționale a Pieții Financiare și a deciziei Camerei Înregistrării de Stat cu privire la introducerea modificărilor în statutul BC „Banca de Economii” SA, are efect retroactiv fiind aplicabilă începând cu data de 02.08.2013 și presupune restabilirea situației existente până la data de 02.08.2013 implicând restituirea reciprocă de către părți a prestațiilor primite ca rezultat al efectuării emisiunii suplimentare de acțiuni ale BC „Banca de Economii” SA în sumă de 80249700 (optzeci milioane două sute patruzeci și nouă mii șapte sute) lei, în număr de 16049940 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 5 (cinci) lei cu numărul înregistrării de stat MD14BECM1002.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte de ședință

Mihai Poalelungi

judcători

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Ion Corolevschi

Oleg Sternioală